

Ψία τόσο περήφανη καὶ θὰ τελειώσω λέγοντας πῶς ὁ τόνος τοῦ βιβλίου μ' ἔφερε κάποτε νὰ νομίζω πῶς διαβάζω κανένα ξεχασμένο ἔργο μεσοχρονιάτικου σκολαστικισμοῦ ὅπου παραστράτησαν ἀναχρονιάζοντας ἀρκετές τεχνотροπίες καὶ ἐπιστημονικοὶ ἀφορισμοὶ καὶ ρητορικὲς φουσκοθαλασσίες τῆς φιλολογίας τοῦ καιροῦ μας.

ΕΡΜΟΝΑΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΜΠΟΥΜΠΟΥΚΙΑ

Παρακάλιο.

Μὴν πὰς στὰ ξένα τὰχαρα, μὴν πὰς !
ὦ ὁμορφιά μου ἐὼν ἀχνὴ θλιμμένη,
γῦρε τὰ μάτια τὰ γλάρα ἃ μ' ἀγαπᾷς
καὶ ἀνάστησε μιὰ νύκτι ποῦ πεθαίνει.

Θέλω ἡ καρδιά ἡ ποδοπλάνταχτη βαθιά,
λουλουδί σιῆς ἀγάπης τὴν πλημμύρα,
νὰ νοιώσῃ θάλας ζωῆς λιγοψηχιά
γεομένη μέσ' στοῦ κόρφου σου τὰ μῦρα.

Κι ἀπλώνοντας ἀργὰ οἱ λοισμοί.
σιτὰ πέλαγα τοῦ νοῦ σου καὶ τὰ δόση,
νὰ τραγουδήσουν τῆς λαχτάρας τὴν ὁρμή.

Κι ὅταν τὴν ὥρα τὴ στεγνὴ μου πλαχνικά
τὸ χέρι μου σφιχτὰ θὰ σ' ἀγκαλιάσῃ,
νὰ κλέψω δυὸ φιλιὰ σου—μυστικά !...

Ὁ Ποιητής.

Ἀπ' ὅτι ἀγάπησα πιστὰ ἴσκιος δὲν ἔχει μείνει
τὰ κήδεσσαν τῆς ξεχαστῆς ἀνέμου νεκροφόροι
στὴ μαρμαίοντα μου καρδιά, βογγᾷ τὰ γροισβόροι,
καὶ σὰν ἀπὸ ξερνύχημα ὁ πόθος τρεμοσβήνει.

Ὅλη τοῦ κόσμου ἡ ὁμορφιά, εἶνα γιὰ μένα ξένη
καὶ μόνο ἡ τρεμόλαλη τοῦ δειλινοῦ καμπάνα
ποῦ μυρολόγι τῆς ζωῆς σὰν τὴ θλιμμένη μάννα
μ' ἔταν καμὸ ἀπέραντο ποταμὸ κλαμένη.

Καὶ μόνο τὸ πεντάχλωμο ἄνθο τῆς δόξης χροῦδι,
τὰ μαλακὰ τὰ σύννεφα ποῦ βιαστικά διαβαίνουν,
μοῦ φαλλοῦν παραμύθιο πυρογορεῖς τραγοῦδι.

Κι ἀπλώνοντας οἱ στοχασμοὶ μ' ἀκράτητη γοργάδα

εἰλικρινέστατος. Τὴν καρδιά του τὴν ἔχει κρεμασμένη στὰ χεῖλια του.

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ. Ὅπως κρατᾷ ὁ σκύλος τὸ ψόνιο...

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ. Παρκαλῶ, παρκαλῶ ! Οἱ τόσο κολακευτικὲς παρομοιώσεις νὰ λείψουν. (Στὴ Ρήνα) Δίχεστε τὰ λουλούδια μου ;

Η ΡΗΝΑ (ἀδιάφορα). Ἀφίστε τα στὸ τραπέζι.

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ (σαχνά). Στὸ τραπέζι ;

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ (γελαστά). Ἀπὸ ποῦ ; Στὴν κρεδὶ τῆς ;

Η ΕΛΠΙΔΑ. Ἄ, θὰ θυμώσω, κ. Φωστήρα... Χαρίζετε ὅ,τι σὰς χάρισα.

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ. Νὰ μὲ συμπαθεῖτε. Ὅσα δῶρο ὁμορφῆς τὸ χαρίζεις σ' ὁμορφῇ, τὸ δῶρο πάντα δικό σου μένει· δὲ ζημιώνεσαι καθόλου. Τὸ δῶρο χάνεται ἄμα χαριστεῖ σὲ ἄσχημη.

Η ΕΛΠΙΔΑ. Δὲν πιάνεται ὁ κ. Φωστήρας. Σὰ χεῖλι ξεγλυστράει.

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ. Ξεχνᾷς πῶς ἔχεις νὰ κάνεις μὲ δικηγόρο...

Η ΡΗΝΑ. Καὶ μὲ τέτιο δικηγόρο μάλιστα...

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ. Μὲ κολακεύετε ! (Πάει νὰ καθήσῃ σὲ τιβάνι καὶ βλέπει τὸ βιβλίο ποῦ διάβαζε ὁ Γιάννης. Τὸ παίρνει καὶ τὸ κοιτάζει). Μπᾶ ! (Δια-

μιὰ πλάση ἀγκαλιάζοντε μὲ κύματ' ὁρμονίας,
καὶ στὴν πλημμύρα τῆς ζωῆς, σκορποῦν ἀχνὴ γλυ-
[κάδα.

Ξαθούλας γλυκόγελο.

Γλυκόγελο τὰ σιόλιε τὰ χεῖλια σου καὶ πάλι
τὰ ζουμπουλένια μάτια σου μὲ τὰ οὐράνια χάδια
πλημμύρισαν ἀπὸ ἔρωτα, καὶ στὸ ξαθὸ κεφάλι
ἐπλώσαν πουπουλόχνουδα σὰ λουλουδιῶ μαγνάδια.

Πῆραν τὰ πέθη τὰ πικρὰ τὰλαργινὰ τὰ νέφη,
καὶ στὴ μορφῇ σου τὴ γλυκειὰ μιὰ πορφύρῃ ἀχνάδα
ὡσὰν τὸ φῶς ποῦ τὴν ἀβγὴ βαθιά τὰ αἰθέρια στέφει,
ἔβαφε χρυσορόδινη τοῦ πόνου τὴ χλωμάδα.

Κι ὅπως ἡ φύση σταπριλιοῦ τὸ πλάνο πανηγύρι
νύφη ξυπνᾷ πεντάμορφη θρεμμένη ἀπ' τὰ χιόνια
νὰ μᾶς κερᾷ τῆς ζωῆς τὸ μαγικὸ ποτήρι.

Ἔτοι καὶ σὺ ξανάλαφες στὴν ὁμορφιά, στὴ νιότη,
σὰν τὴν ἀθάνατη θεὰ ποῦ στὰ πανάρχαια χρόνια
μάγεβε κόσμους καὶ ἔχυνε ζωὴ στὴν ἀθροπότη.

Κουμμένη ὁλόγα.

Χλωμὸ μιὰ μέρα ἔγερνες τὸλόξαθο κεφάλι,
καὶ κοίταζε πονετικά τὰ μάτια σου τὰ μάβρα,
πυρρίχναν καὶ βλέμματα σὲ κόσμου ἄλλου ἀγκάλη,
καὶ μάβρη σκέψη ξύπνησε τοῦ πόνου μου τὴ λάβρα.

Στῆς ὑποψίας τὴ φωτιά, χίλια ὁ νοῦς μου φέρνει
»ποιὸς ἔχει ἀγάπες μακριὰ πόσες ὁ νοῦς τῆς εἴχνει
»σὲ πόση ὄνειρα γλυκὰ ὁ στοχασμός τῆς γέρνει !...
καὶ σ' ἕνα δάκρυ διάφανο τὴν τρικυμία δείχνει.

«Δὲ μ' ἀγαπᾷ» καὶ κοίταζε τὴ νεκρικὴ θωριά σου,
καὶ εἶδα νὰ λάβῃ ἀίμνητο ἀπὸ ἕνα δάκρυ
ποῦ τῷ ματιῷ σου ἀβλάκωσε, βαθιά, βαθιά τὴν ἄκρη.

Καὶ μιὰ φωνὴ ἀγγελικὴ πῶστελε ἡ καρδιά σου,
ἀπάντησε στὴ σκέψη μου : πῶς δὲ σοῦ φτάνει τάχα,
ποῦ σὲ θωροῦ μὲ δάκρυα τὰ μάτια μου μονάχα ;...

Ἐλα.

Δὲ δύναμαι νὰ ξήσω ἐδῶ στὴν πλάνη
ἄχ ! μουδιῶσ' ἡ καρδιά μου στὴν ἀπάτη,
μιὰ μοναξιά ἀπέραντη ζητᾷ τὸ μάτι,
ποθῶ ἀγέρι τοῦ βουνοῦ νὰ μὲ γλυκάνῃ.

Ἐλα μαζί στὰ ἔρμα ἐκεῖνα μέρη,
νὰ μὲ χαδέβουν τὰ δόλομαξα μαῖλιά σου,
τὴ σφοδρά μου νὰ ξεχάινω στὰ φιλιὰ σου
καὶ νὰ χυθῶ σ' ὁμορφο κόσμο, πλάνο ἀστέρι.

Ἐλα ἐκεῖ· μιὰ χρυσοκέντητη νεφέλη
ἀίμνητο στεφάνι θὰ σοῦ πλέξω,
καὶ θὰ νὰ ψάλλουν τὴν ἀγάπην μας ἀγγέλοι.

Κι ἀπ' τῆς ἀβγῆς τὰ φωτιστάλαχτα διαμάντια
στολίδια τῷ ματιῷ σου νὰ διαλέξω
σὰν τρεμολάμπου χρυσοπράσινα ἀγνάντια.

Ἡ ἄπονη.

Κρατῶ τὸ δίκωπο μαχαίρι,
τῆς λέγω : ἄχ ! θὰ σκοποθῶ !
ἡ ἄπονη χαμογελάει
οὔτε μοῦ λέγει νὰ σταθῶ.

Σκύβω στὰ πόδια τῆς μὲ κλάμα
σκλάβος ἀράτης ταπεινός,
οὔτ' ἕνα δάκρυ τῆς μὲ βρέχει,
καὶ μὲ πλακών' ὁ οὐρανός.

Σκίζω τὰ στήθια μου τῆς βγάξω
ματοβαμμένη τὴν καρδιά μου·
καὶ ἐνῶ στὰ χέρια σπασταράει,
στὴ γῆς καὶ κείνη τὴν πετάει.
καὶ κρᾶζει τὰ πονό τῆς στήθια·
—μὴ μοῦ λερῶσῃς τὴν ποδιά μου !

Ἄκου.

Ἄκου ! ψηλὰ στὶς λαγκαδιές, στὰ βυυνοπλάγια πέρα,
πῶς τοῦ βοσκοῦ, κλαψήρικη, ἀντικλεῖ ἡ φλογέρα·
ἄκου τὰ ῥοδόνια πῶς λαλοῦν, παραπονιάρικα τραγοῦδια
κοίτα πῶς γέρνουνε χλωμά, καὶ μαρμαίονα τὰ λου-
[λούδια.

Ἄκου ! πῶς γέβγουν οἱ μυρωδιὲς τρεμουλιασὰ
[σιτάρει,

ιδέες, σὰ διαγμένα τὰ ποτὶα μισέβουν ταῖρι, ταῖρι,
ἄκου βαθιὰ τίς ἔρμαιές, ποῦ βιαστικά ἀφροκυλοῦνε,
ἄκου, τὰ κύματα βαριά, στὰ περιγύλια πῶς βογγοῦνε.

Κοίτα, τὰ σύννεφα ψηλά, μακροταξί·δεφτα διαβαίνουν,
κοίτα, τὰ δάκρυα πῶς κυλοῦ στὰ ξεσηυχήματα καὶ δαί-
[νον.

κοίτα, καὶ κλεῖσε ὅλ' ἀπὸ σὲ μιὰ θλιμμένη ὁρμονία,

βάζοντας τὸ ξόφυλλο) α' Ἡ Νέα Διαθήκη κατὰ τὸ Βατικανὸ χειρόγραφο μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν Ἀλέξαντρο Πάλλον. Δίχως ἄλλο ὁ γέρο-Σεβαστὸς εἶτανε δῶ... Νὰ καὶ ἡ κάρτα του ! (Δείχνει τὸ Βαγγέλιο).

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ (σοβαρά). Τὸ Βαγγέλιο εἶναι δικό μου.

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ (ἀπορώνας). Δικό σου ; Τὸ βέβηλο ; Τὸ προδοτικὸ ; Στὰ χέρια ἐνὸς πρόμαχου τῆς γλώσσας καὶ τῆς θρησκείας ;

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ. Πρὶ Πρόμαχος !.. Τὰ πρόκοφα !.. Ἀποστρατεύτηκα πιά ἀπ' αὐτὸ τὸ προμαχίλι... Τοῦ λόγου σου μένεις ἀκόμα, θαρρῶ...

(Ἡ Ἐλπίδα καὶ ἡ Ρήνα τραβηγμένες σὲ μιὰν ἄκρην κρυφοκουβεντιάουν καὶ χαμογελοῦν).

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ (σοβαρά). Μένω βέβαια καὶ θὰ μένω. Ἡ πατρίδα ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ στρατιῶτες πιστοῦς. Οἱ λιποτάχτες ντυφεκίζονται.

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ. Πρῶτα πρῶτα ὅμως ἡ πατρίδα ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἀθρώπους ποῦ νάγαποῦν τὴν Ἀλήθειαν. Στρατιῶτες τῆς Ἀλήθειας χρειάζομαστε, καὶ αὐτοὶ θὰ μᾶς φτειάσουνε στρατιῶτες καὶ γιὰ πόλεμο !..

Η ΕΛΠΙΔΑ (δυνατά). Νὰν τονὲ ρωτήσουμε τὸν ἴδιο. Δὲ μοῦ λέτε, κ. Φωστήρα ! Ὁ μακαρίτης ὁ

πατέρας σας δὲ λεγότανε Φωτῆς :

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ. Ἔτσι φαίνεται...

Η ΕΛΠΙΔΑ. Καὶ τὰλλάξατε λόγου σας τὸνομα καὶ γινήκατε Φωστήρας ;

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ. Δὲν μπορούσα νὰ περάσω ὅλη τὴ ζωὴ μου φορτωμένος τέτιο χυδαῖο ὄνομα.

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ. Ἀρνήθηκες τὸν πατέρα σου γιὰ νὰ ξεγεννίσεις τάχα τὸνομά σου ;

Η ΡΗΝΑ. Τότε καλύτερα νὰ βαπτίζοσάστε Πῦρ... ὁ κ. Πῦρ !..

Η ΕΛΠΙΔΑ. Ὁ κ. Πῦρ !.. Τί ὥραϊο, τί εὐγενικό ὄνομα !.. (Ξαναρχίζει τὴν κουβέντα μὲ τὴ Ρήνα).

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ (εἰσι ἀδιάφορα). Χμ ! Γυναῖκες !.. Γυναῖκες !.. (Στὸ Γιάννη, μυστικῶς). Νὰ τοῦ πῶ, Γιάννη...

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ. Λέγε.

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ (δείχνοντάς του τὸ Βαγγέλιο). Ἐλα, ἄσ' τὰ χωράτα... Δικό σου δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ βέβηλο βιβλίο...

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ. Ἄσε το καίτου, γιατί φοβόμαι πῶς στὰ χέρια σου ἀρχίζει νὰ γίνετα στ' ἀλήθεια βέβηλο...

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ (πειτώντας τὸ Βαγγέλιο σὲ ντιβάνι). Αὐτὸ τὸ πεσκέσι μᾶς ἔφερες ἀπὸ τὸ στεγνὸ σου τὸ ταξίδι ; Ἡ μήπως ὁ πατέρας σου πρὶ σὲ

Κι άκου! τό αιώσιο μουσικό σά μα παύξενη ατρία·
κ' έλα, νάκούσης τήν καρδιά, στήν άποριά σου όταν
[κλαίει,
νά ίδής τόν κάθε τους σκοπό, βαρύνουση πώς έα-
(ναλέει.

Μαρομαντιά της Μανταγκασκάρης

ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΣΤΕΦΑΝΗΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

Η ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ ΚΑΜΠΑΝΑ

Ένας ιδεολόγος έχει μιχ' γυναικα που τον κοιτά-
ζει μέσ' τ' μάτια, που λατρεύει τ' δυό της τ'α
παιδιά, που θαυμάζει κάθε του λέξη χωρίς ν'α
καταλαβαίνει, που ένθουσιάζεται στο έργο του χωρίς
ν'α τ'ο νοιώθη, φτάνει ότι είναι έργο του Έρρίκου της.

*

Κάθε κούραση, γεννάει κι άρρώστεια. Στην κου-
ρασμένη από τή σκέψη άνθρωπότητα γεννήθηκε ή
ιδεολογία. Ο Ιhsen μ'α π'ρουσιάζει δλοκληρη σει-
ρά ιδεολόγων που δημιούργησαν τή δυστυχία τους
και τή δυστυχία εκείνων που τούς τριγύριζαν.

Όλο ένειρα και λέξεις περιτριγυρισμένα από κά-
ποιο δίχτυ διαβολικά πλεγμένο που μέσα πιάνονται
όλοι οι άρρωστοι τής φαντασίας, έσα με τήν ήμέρα
που σ'ών ένείρων τ'ο θάνατο θ'α ριζοβολήση ή ζωή
από τ'α χέρια του δυνατό εκείνου που συντρίβοντας
τ'ο δίχτυ θ'α πιάση τήν πραγματικότητα.

*

Ο Έρρίκος στή «Βουλιγμένη καμπάνα» του
Χάουπμαν ήταν τεχνίτης άσύγκριτος στήν τέχνη
του·όλο τ'ο χωριό τ' ήμολογούσε. Μια μέρα πούθελε ν'α
στήση τήν καλλιτέση απ'όλες του καμπάνα στο ψηλό
καμπαναριό τής καινούργιας εκκλησίας, είχε ξεκι-
νήσει από βραδυς με τόν παπ'α, τ'ο δάσκαλο και τόν
κυρ'α του χωριού, γιατί ή καινούργια εκκλησία έπε-
φτε μακρυνά κ' είχαν βουνά ν'α περάσουν· τήν καμ-
πάνα είχε φορτώσει σ' ένα κάρο, αλλά καθώς προ-
χωρούσαν, τ'ο πνέμα τ'ών δασών, ή Φάβνος, δέν είδε
με καλό μάτι αυτό τ'ο μακαρέτι που θ'α τόν ξεκού-

φαινε δλομερίς, τρέχει χωρίς ν'α τόν δούν, σπάει τή
ρόδα του κάρου και ή καμπάνα από γκρεμνό σ'ε
γκρεμνό κατακυλλίζοντας έπεσε στή θάλασσα, γκρε-
μοτσακίστηκε μαζί κι ή τεχνίτης της θέλοντας φαί-
νεται ν'α τήν κρατήσει και βρέθηκε μισοπεθαμένος
εκεί στα βουνά απέξω από τήν καλύβα μι'α μ'α-
γισσας πούχε τώρα τή Νεράιδα Rautendelein.

*

Ίσαμε τώρα γνωρίζαμε τόν Έρρίκο έναν καλό
τεχνίτη, έναν καλό οίκογενειαρχή, έναν χριστιανικό
πολίτη και τίποτε παραπάνω ή παρακάτω· τώρα
θ'α δούμε τόν Έρρίκο μπλεγμένο με μάγισσες, με
Νεράιδες και με πνέματα. Μπορεί ν'α π'η κανείς ότι
μέσα στο δράμα τούτο είναι δυό δράματα, τ'ο ένα που
γίνεται μέσα στο χωριό και στο σπίτι του Έρρίκου
με πρόσωπα τόν Έρρίκο, τή γυναίκα του, τ'α παι-
διά του και τούς άλλους χωριανούς· και τ'ο άλλο που
γίνεται ψηλά στα βουνά με πρόσωπα τόν Έρρίκο
πάλι αλλά και Νεράιδες και μάγισσες και πνέματα,
δηλαδή όλον τόν κόσμο τής φαντασίας του Έρρίκου.
Τ'ο πρώτο δράμα είναι τ'ο δράμα τ'ο ζωντανό, τ'ο
δεύτερο είναι τ'ο δράμα που παίζεται μέσ' τήν ψυχή
του Έρρίκου.

*

Άς έρθουμε τώρα ν'α θ'ρούμε τόν τεχνίτη εκεί
που τόν άφίσαμε, απέξω από τήν καλύβα τής μά-
γισσας. Δέν ξέρει πού βρίσκεται όταν ν'α σου έρχεται ή
Rautendelein και τού λέει ότι βρίσκεται ψηλά στα
βουνά, τού λέει ότι τής φαίνεται πώς δέν είναι συνη-
θεισμένος για τ'α ύψη επειδή είναι από τούς μικρούς
εκείνους ανθρώπους που κατοικούνε στον κάμπο· κά-
ποιος άλλος άνθρωπος κάποτε, ένας κυνηγός, είχε
κάνει άσκημο πέσιμο σ' αυτά τ'α μέρη και ή Rau-
tendelein πιστεύει ότι ή άνθρωπος εκείνος ήταν
απ' άλλο είδος.

—Ένας άνθρωπος απ' άλλο είδος; από είδος
καλύτερο, τέτοιοι άνθρωποι πέφτουν έδω επίσης.
Μίλα μου άκόμα, μίλα μου, κόρη, ρωνάζει ή Έρ-
ρίκος.

Βρίσκεται πιά στον κόσμο τής φαντασίας του.
Η Rautendelein ή Νεράιδα δέν είναι τίποτα άλ-
λο παρά «παιδί τής ίδιας του ψυχής», καθώς λέει
και μόνος του, τ'ο αίστάνεται, τ'ο βλέπει ότι ζ'α μέσα
του, τής λέει ν'α μείνη κοντά του και κείνη τού
άπαντάει· «Θ'α μείνω όσο καιρό θέλεις».

Και βέβαια, γιατί αυτή θέλησε και ή καμπάνα

ν'α βουλιάζει και πίσω της ν'α π'έση κοντά στή Νεράι-
δα του, ή καμπάνα που έτανε φτιαγμένη για ν'α τή
θαυμάζη ή πρόστυχος όχλος του χωριού του, έν'α εκείνος
δέν είναι απ' αυτά εύχρηστοί, και ή φαντασία
του τρέχει γοργά σ'ε π'ο μεγάλα. Τ'ο χέρι του πνέματος
τ'ών δασών κάνει όλη αυτή τήν ιστορία, αλλά μέσα
στα δάση, στα νερά, στα στοιχειά, στις μάγισσες
ζεί ή Νεράιδα του, μέσα και είναι ή κόσμος του
παιδιού τής ψυχής του. Εκεί ζωντανεύει όλη ή
άρχαία τ'ών ένθιων θρησκεία, εκεί στήν παλιά πα-
ράδοση έτρεξε ή φαντασία εκείνη πούθελε τ'α ύψη ν'α
φτάση παραιτώντας κάθε πρόκληση χριστιανική. Η
παράδοση περνάει από τ'ο δάσος μέσα στα μυστικά
ψιθυρίσματα· λέει τής Rautendelein ή Έρρίκος,
«έδω είσαι ή παράδοση, άγκάλιασέ με».

*

Έν'α βρίσκεται σ' αυτή τή θέση έρχεται ή πα-
π'α, ή δάσκαλος και ή κυρ'α του χωριού ν'α τόν
πάρουν και ν'α τόν π'ανε σπίτι του. Τόν παίρνουν, τόν
π'ανε στή γυναίκα του, τόν θ'άζουν στο κρεβάτι του
και έν'α εκείνη ή κακομοίρα κλαίει τή συροχή της,
αυτός τής λέει ότι «ή καμπάνα που έπεσε δέν ήταν
φτιαγμένη για τ'α ύψη, δέν ήταν καμωμένη για ν'α
ζυγν'α τόν αντίλαλο τ'ών κορφών· έγω δ'ε θ'α ζήσω πιά,
τί ν'α τήν κανω τή ζωή... έν μπορούσα ν'α γίνω άλλη
μι'α φορά νέος και ν'α άρχίσω τ'ο έργο άπαρχής, μ'α-
λιστα».

Εκείνη τήν ώρα μπαίνει ή Rautendelein μετα-
μορφωμένη σ'ε υπέρτατη· ή γυναίκα του τήν άρ'νει
ν'αν τόν περιποιείται για ν'α π'αχ σ'ε κάποιο κοντινό
χωριό όπου μένει κάποια βροσκού γυναίκα πούχει ένα
γιατρικό θαματοουργό. Έτσι ή Έρρίκος μένει μόνος
με τή Νεράιδα του. Αυτός τής λέει ότι είναι τυ-
φλός και τίποτε δ'ε βλέπει γιατί είναι άνθρωπος, κι
αυτή τού άποκρίνεται ότι «έχω τ'ο χάρισμα όποιου
φιλάω τ'α μάτια ν'α τ'ο τ'α άνοιγω σ' άπέραντες θω-
ρίες. Κοιμήσου, τού λέει, κι άμα ζυγν'α τ'α ή δύνα-
μη πούχουν οι σκέψεις κ' οι γ'ησιες θ'α ένεργηση ν'α
γιατρευτ'α»!

Συμπάζει και τώρα είναι άλλος άνθρωπος, αίστ'α-
νεται τή δύναμη ν'α ζήση και ν'α ένεργηση. Έρχεται
ή γυναίκα του και χ'αρούμενος τής ρωνάζει· «ή ζήτω,
τ'ο αίστάνουμαι».

*

Τώρα όμως φεύγει από κοντά της και π'αγ'ίνει

συχωρέσει, σ'ε άνάγκασε πρώτα ν'α παραδεχτ'α τις
στραβοειδές του;.. Τις πρόστυχες!.. Τις κουτές!..

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ. Μή θυμώνεις!.. Κάθισε ν'α κου-
βεντιάσου με...

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ (πίνα σ'α θυμωμένος). Ν'α
κουβεντιάσου με;.. Και για τί πράμα ν'α κουβεντιά-
σου με;.. Για τις ιδέες του πατέρα σου;

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ (ήσυχ'α). Ή για τις ιδέες του
μπάρμπα του τ'ου δασκ'αλου... Όπως άναπ'α;..

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ. Ν'α τ'ο π'ω, ή δάσκαλος...

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ (διεκδικώντας τον). Ν'α τ'ο π'ω
κ' έγω, ή δάσκαλος μου γ'ίνεται λιγώτερο δάσκα-
λος από σ'ένα. Άλήθεια είπωμένη κι αυτή, ή δα-
σκαλισμός δέν κουρνιάζει στή γλώσσα, ούτε στο
επάγγελμα, κουρνιάζει στήν ψυχή. Γεννιέται κανείς
δάσκαλος, όπως γεννιέται και ποιητής.

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ (κοροδοφονικά). Μωρέ, τί μου
λές!.. Σοφές κουβέντες!

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ. Σοφές βέβαια, έν ή Άλήθεια
είναι και σοφία. Πού λές λοιπό, φίλε μου, ξέρω
δασκ'αλους, πολλούς δασκ'αλους, παραπολλούς, που
βλέπουν δλοκάθαρα τή ζωή, και γνώρισα μπακάλη-
δες που δέν ξέρουν καλά καλά ν'α γράφουν τ'ονομά-
τους κι όμως σ'ε βρίσκουνε χυδαίο άμα τούς πεις πώς
τήν ίδια γλώσσα που μιλούνε πρέπει και ν'α γρά-

φουνε... Ο δασκαλισμός, είπαμε, κουρνιάζει στήν
ψυχή...

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ (δυνατά και θυμωμένα). Άλ-
λες ιδέες είχες άμα ξεκοκκάλιζες με τις πόρνες τήν
περιουσία του πατέρα σου...

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ (δυνατά κι αητός). Κακό ελάτ-
τωμα, κύριε Φωστήρα, ν'α χ'ώνεις τή μούρη σου στα
οίκογενειακά.

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ (αργά και πεισματικά). Θαρρώ
και τ'α οίκογενειακά σου δέν έχουν και τόσο σπου-
δαίους λόγους ν'ανα ένθουσιάζεσαι μαζί σου... Ότα
σ'ήκωσες τ'ο χέρι ν'α χτυπήσεις τόν πατέρα σου...

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ (σκόβοτας τ'ο κεφάλι). Δίκιο
έχεις!

Η ΕΛΠΙΔΑ (που πρόσθεσε στα τελευταία λόγια).
Τι; Θ'α μαλώσετε τώρα;

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ (γλυκά). Ά, κυρία Έλπιδα,
μή με μαλώνετε... Δέ ρτ'αίω έγω... Σ'ε τίποτα δέν
εφταίξα... Ο Γιάννης θύμωσε πρώτος, ή άγαπημέ-
νος μου ή Γιάννης...

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ. Ναι, δικό μου τ'ο φταίξιμο. Ο
κ. Φωστήρας μούδωσε ένα μάθημα λίγο σκληρό, μα
μου άξιζε...

Η ΡΗΝΑ (πληγνόντας κοντά του). Και δέν
είξερεις ν'αν τ'ο ά παντήσεις;

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ. Είπε αλήθεια και στήν αλήθεια
δ'ε χωράει άπάντηση.

Η ΡΗΝΑ. Τότε ν'αν τ'ο άπαντ'αίω έγω... Γυ-
ρίζοντας στο Φωστήρα. Δέ μου λές ή άφεντιά σου...

Ο ΑΝΤΩΝΗΣ (μπαίνει τρέχοντας). Ο παπούς
μ' έστ'αίλε ν'α π'ω τ'ο θεού τ'ου Γιάννη π'ως τον πε-
ριμένει στο γραφείο του. Μ'ην άργήσεις, είπε.

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ. Π'ω στή στιγμή... (Φεύγει).

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ (κοροδοφονικά τ'ο Άντωνή).
Σούκανε μάθημα ή παπούς;

Ο ΑΝΤΩΝΗΣ (άπότομα). Δέν ξέρω!

Η ΡΗΝΑ. Άντωνή!.. Άντωνή!.. Όχι, έτσι...

Η ΕΛΠΙΔΑ (τ'ον παίρνει και τόν καθίζει στα
γόνατά της). Έλα, παιδί μου, άποκρίσου στον κ.
Φωστήρα...

Ο ΑΝΤΩΝΗΣ. Μ'α... Όχι, άφίστε με!.. Τι
ν'αν τ'ο π'ω;

Η ΡΗΝΑ. Σ'ε ρωτάει ή σουκανε μάθημα ή
παπούς.

Ο ΑΝΤΩΝΗΣ. Ναι, μούκανε.

Ο ΦΩΣΤΗΡΑΣ. Και σουλεγε π'ως με τή χυ-
δαία γλώσσα θ'α σώσουμε τήν πατρίδα;

Ο ΑΝΤΩΝΗΣ. Μούλεγε π'ως εμείς είμαστε
φτυχισμένοι που γεννιόμαστε μέσ' στήν Άλήθεια,
έν'α λόγου του γέρασε όσο ν'αν τ'ονε φωτίσει ή